

ХУЛОСАИ НИҲОИИ
Шурои диссертатсионии 6D.KOA-103
дар назди Муассисаи давлатии таълимии
«Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров»
оид ба додани дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ

ПАРВАНДАИ АТТЕСТАТСИОНИИ № _____

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 22.08. 2026, №5

**БАРОИ САЗОВОР ДОНИСТАНИ ҶУМАЗОДА УМЕДА РАБИМКҶУЛ,
ШАҲРВАНДИ ҶУМҲҶРИИ ТОҶИКИСТОН, БА ДАРАҶАИ ИЛМӢИ
НОМЗАДИ ИЛМҶОИ ПЕДАГОГӢ АЗ РӢИИ ИХТИСОСИ 5.3 –
ПЕДАГОГИКА (5.3.10.9 – НАЗАРИЯ ВА ТЕХНОЛОГИЯИ ТАЪЛИМИ
ЗАБОНҶОИ ХОРИҶӢ (ЗАБОНИ АНГЛИСӢ))**

Диссертатсияи Ҷумазода Умеда Рабимқул дар мавзӯи «Технологияи педагогии ташаккули салоҳияти грамматикӣ омӯзгори ояндаи забони хориҷӣ дар асоси муоширати байнифарҳангӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3. – Педагогика (5.3.10.9 – Назария ва технологияи таълими забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ)) дар ҳукми дастнавис бо қарори №9 аз санаи 13 июни соли 2026, аз ҷониби Шурои диссертатсионии 6D.KOA-103-и назди МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров», (735700, ш.Хучанд, гузаргоҳи Мавлонбеков, 1) ба ҳимоя иҷозат дода шудааст.

Довталаби дараҷаи илмӣ Ҷумазода Умеда Рабимқул – шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, 16 апрели соли 1996 дар ноҳияи Зафарободи вилояти Суғд дар оилаи коргар ба дунё омадааст.

Соли 2014 ба факултети забонҳои хориҷии МДТ “ДДХ ба номи академик Бобочон Ғафуров”- дохил шуда, онро соли 2018 хатм намудааст.

Соли 2020 зинаи магистратураи факултети забонҳои хориҷии МДТ “ДДХ ба номи академик Бобочон Ғафуров”- ро хатм намудааст. Аз соли 2020 то инҷониб дар факултети забонҳои хориҷии МДТ “ДДХ ба номи академик Бобочон Ғафуров” фаъолият мебарад.

Мавзӯи рисолаи номзадӣ дар Шурои олимони МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров” аз 27.10.2022, №3 муҳокима ва тасдиқ гардидааст.

Диссертатсияи номзадии Ҷумазода Умеда Рабимқул зери роҳбарии доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи методикаи таълими забонҳои хориҷӣ, декани факултети забонҳои хориҷии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” Абдуллоева

Меҳриниссо Абдуғаффорова тахти унвони «Технологияи педагогии ташаккули салоҳияти грамматикӣ омӯзгори ояндаи забони хориҷӣ дар асоси муоширати байнифарҳангӣ» дар кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» иҷро шуда, дар ҷаласаи васеи ҳамин кафедра тахти №8 аз 2 марти соли 2026 муҳокима ва барои Ҳимоя ба Шурои диссертатсионӣ пешниҳод шудааст.

Роҳбари илмӣ: Абдуллоева Меҳриниссо Абдуғаффорова – доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи методикаи таълими забонҳои хориҷӣ, декани факултети забонҳои хориҷии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”.

Муқарризони расмӣ:

Ҳоҷаева Мубина Ҷалолова – доктори илмҳои педагогӣ, профессор, директори муассисаи давлатии буҷетии таҳсилоти миёнаи умумии Россия – Тоҷикистон “Мақтаби миёнаи умумӣ бо омӯзиши амиқи Ғафуров”.

Абдусаматова Мунира Абдуғаффорова – номзади илмҳои педагогӣ, дотсент, мудири кафедраи забонҳои Донишқадаи илмҳои дақиқ ва технологияи Тоҷикистон дар шаҳри Хучанд.

Муқарризони расмӣ ба диссертатсияи Ҷумазода Умеда Рабимкул тақризи мусбат дода, муаллифи диссертатсияро шоистаи дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3 – Педагогика (5.3.10.9 – Назария ва технологияи таълими забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ)) донистанд.

Муассисаи пешбар – Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода.

Муассисаи пешбар дар тақризи мусбати худ, аз 27.07.2026с., суратмаҷлиси №12, ки он аз ҷониби эксперт – дотсенти кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳии Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода, номзади илмҳои педагогӣ, дотсент Шарифов М.Ғ. мураттаб шуда, бо имзои ректори Донишгоҳ профессор Гулназарзода Жило Бӯрӣ тасдиқ шудааст, ба диссертатсия баҳои мусбат додааст. Муассисаи тақриздиханда мавзӯи диссертатсияи унвонҷӯ Ҷумазода Умеда Рабимкулро дар илми педагогикаи муосир муҳим ва муҳаббат ҳисобида, қайд менамояд, ки масъалаи бардоштани сифати омӯзиши забонҳои хориҷӣ, махсусан, забони англисӣ, аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф ба ҳисоб меравад.

Дар тақризи қайд мешавад, ки дар диссертатсия натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ оид ба ташаккули салоҳияти грамматикӣ омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ дар асоси муносибати муоширати

байнифарҳангӣ ҷамъбаст гардида, моҳият, сохтор, мазмун ва марҳилаҳои татбиқи технологияи педагогии ташаккули он муайян ва аз ҷиҳати илмӣ асоснок карда шудаанд.

Муаллифи кори илмӣ бо таъба методологияи муосири илмӣ, истифодаи манбаҳои гуногуни иттилоотӣ методӣ ва педагогӣ, таҳлили амиқ ва бисёрҷабҳии мафҳумҳои асосии таҳқиқот, инчунин татбиқи мақсадноки маҷмӯи методҳои таҳқиқот кори илмиро анҷом додааст. Методҳои истифодашуда ба мақсад, объект, предмет, вазифаҳо ва мантиқи умумии таҳқиқот мутобиқ буда, барои таъмини эътимоднокии ва саҳеҳии натиҷаҳои бадастомада заминаи зарурии методологӣ фароҳам овардаанд.

Навгони илмӣ таҳқиқот дар муайян ва асоснок намудани мазмун, моҳият, сохтор ва зинаҳои ташаккули салоҳияти грамматикӣ омӯзгори ояндаи забони хориҷӣ дар заминаи муоширати байнифарҳангӣ, таҳияи моделҳо ва технологияи педагогии ташаккули он, инчунин санҷиш ва тасдиқи самаранокии технологияи пешниҳодшуда дар ҷараёни корҳои таҷрибавӣ озмоишӣ ифода меёбад. Натиҷаҳои таҳқиқот бо таъба адабиёти илмӣ-педагогӣ ва натиҷаҳои таҷрибавӣ аз ҷиҳати илмӣ асоснок ва саҳеҳ мебошанд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия дар он зоҳир мегардад, ки натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ олимони, муҳаққиқон, омӯзгорон ва роҳбарони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ мавриди истифода қарор гиранд.

Натиҷаҳои асосии таҳқиқот, муҳтавои илмӣ ва хулосаҳои муҳими кори диссертатсионӣ дар мақолаҳои илмӣ муаллиф, ки дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшаванда ва маҷмӯаҳои маводи конференсияҳо ба таъба расидаанд, инъикос ёфтаанд. Ҷанбаҳои асосии таҳқиқот инчунин дар семинарҳо ва ҷаласаҳои илмӣ-методӣ донишгоҳӣ тавассути баромадҳои шифоҳӣ ва хаттӣ муаррифӣ гардидаанд. Натиҷаҳои бадастомада дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ дар шакли маъруза, гузориш ва фишурда пешниҳод шуда, мавриди муҳокима ва санҷиши илмӣ қарор гирифтаанд.

Дар асоси ин, метавон хулоса намуд, ки асосҳои методологӣ ва назариявии кори илмӣ-таҳқиқотӣ боэътимод ва боварибахш мебошанд. Шиносоӣ бо муҳтавои диссертатсия шаҳодат медиҳад, ки муаллиф дорои дониши мустақами назариявӣ буда, маҳорати баланд ва малакаи таҳлил, ҷамъбаст ва асосноккунии натиҷаҳои таҳқиқоти илмиро дорад.

Самаранокии хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ тавассути татбиқи амалии онҳо дар ҷараёни таълиму тарбия дар мактаби оӣ таҳлили динамикаи нишондиҳандаҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони

оянда, инчунин муқоисаи натиҷаҳои марҳилаҳои ибтидоӣ ва ҷамъбастиҳои озмоиш исбот карда шудаанд. Ҳамчунин, мувофиқати натиҷаҳои таҳқиқот ба ҳадаф, вазифаҳо, фарзия ва мантиқи умумии таҳқиқот эътимодноки ва боварибахшии онҳоро таъмин менамояд.

Мавриди зикр аст, ки таҳқиқоти гузаронидаи диссертант арзишҳои назаррасро соҳиб буда, дақиқӣ ва возеҳии мафҳуми диссертатсия дар гузориши муаммо ва роҳҳои ҳалли он, вазифагузориҳои он, аҳаммияти назариявӣ амалӣ гувоҳи онанд.

Натиҷаҳои бадастомада, эътимодноки, хулосаву тавсияҳо тибқи талаботи Комиссия ва Дастурамал аз ҷиҳати илмӣ-методӣ асоснок карда шуда, ба миқдори кофӣ бо мисолҳо, тавсияву пешниҳодҳои назариявӣ ва амалӣ таъмин аст.

Муассисаи пешбари диссертатсия дар баробари муваффақиятҳои таҳқиқот инчунин 5 камбудии ҷузъиро ҳамчун эрод баён дошта, дар оянда ислоҳи онро мувофиқи матлаб медонад. Бо вучуди ин эксперт таъкид кардааст, ки «Камбудии зикргардида ба арзиши баланди илмӣ таҳқиқоти анҷомдода таъсири ҷиддӣ намерасонанд ва онҳо характери тавсиявӣ дошта, дар оянда барои беҳтар гардидани сифати диссертатсия кӯмак мерасонанд.»

Дар умум, диссертатсияи Ҷумазода Умеда Рабимқул бо мазмуни баланд, услуби илмӣ устувор ва таҳлили амиқу ҳамаҷониба таҳия гардидааст. Дар ҳар як қисми рисолаи илмӣ бо далелҳои назариявӣ ва натиҷаҳои амалии таҳқиқот масъалаҳо ба таври асоснок шарҳ дода шудаанд. Муаллиф тавонистааст равиши мукаммали таҳқиқоти педагогиро дар амал татбиқ намуда, масъалаҳои баррасишударо дар ҳамбастагӣ бо ҳадафу вазифаҳои таҳқиқот таҳлил намояд.

Сохтори диссертатсия мантиқан дуруст буда, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра мутобиқ мебошад. Автореферати диссертатсия фарогири мазмуни асосии диссертатсия буда, тибқи талаботи мавҷуда омода карда шудааст.

Дар асоси натиҷаҳои таҳқиқот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия 9 мақолаи илмӣ-методӣ ба таъъ расидаанд, аз ҷумла 5 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 4 мақола дар маҷмӯаҳои маводи конференсияҳои илмӣ. Ҳамчунин, муаллиф дар як қатор конференсияҳои илмӣ ширкат варзида, бо натиҷаҳои таҳқиқоти худ баромад намудааст, ки ин аз пазируфта шудани натиҷаҳои таҳқиқот аз ҷониби ҷомеаи илмӣ шаҳодат медиҳад.

Дар хулосаи тақризи муассисаи пешбар қайд шудааст, ки таҳқиқоти диссертатсионии Ҷумазода Умеда Рабимқул дар мавзӯи «Технологияи

педагогии ташаккули салоҳияти грамматикии омӯзгори ояндаи забони хориҷӣ дар асоси муоширати байнифарҳангӣ» кори таҳқиқоти нав, навлониҳои илмӣ аҳамияти назариявӣ ва амалидошта мебошад ва яке аз мавзӯҳои нисбатан кам таҳқиқшуда буда, ба талаботи пешбиниамудай бандҳои 76-79 ва 81-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 ва бо тағйири иловаҳо аз 26 июни соли 2023, №295 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад ва муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3. – Педагогика (5.3.10.9 –Назария ва технологияи таълими забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ)) сазовор мебошад.

Мақолоти илмӣ муаллиф, ки дар маҷаллаҳои илмӣ чоп шуда, дар худ мундариҷаи асосӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионро инъикос кардаанд:

I. Мақолаҳои илмӣ, ки дар маҷаллаҳои

тақризшавандаи аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионӣ назди

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда ба таъъ расидаанд:

[1-М]. Джумаева У.Р. Возможности развития грамматической компетенции будущих учителей иностранного языка через призму диалога культур / Абдуллоева М.А., Джумаева У.Р. // Маҷаллаи илмӣ “Номаи донишгоҳ”. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. - №1 (74). – Хуҷанд, 2023. – С.122-127. ISSN-2077-4990.

[2-М]. Джумаева У.Р. Методическая подготовка будущего учителя иностранного языка к использованию диалога культур в иноязычной речевой деятельности // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ). - №1/4 (116). – Бохтар, 2023. – С. 114-119. ISSN 2663-5534.

[3-М]. Джумаева У.Р. Пути совершенствования грамматической компетенции студентов в рамках межкультурного подхода к обучению // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ) - №1/2 (122). –Бохтар, 2024. – С. 345-349. ISSN 2663-5534.

[4-М]. Джумаева У.Р. Формирование грамматической компетенции будущего учителя иностранного языка в межкультурном контексте // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. - №1. – Душанбе, 2025. – С. 233-240. ISSN-2074-1847.

[5-М]. Джумаева У.Р. К вопросу о грамматических ошибках студентов в контексте межкультурной коммуникации // “Фурӯғи илм” (Маҷаллаи байналмилалӣ илмӣ КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон). - №4(08). – Душанбе, 2025. – С. 549-554. ISSN-3078-395X.

II. Мақолаҳои илмӣ дар нашрияҳои дигар:

- [6-М]. Ҷумаева У.Р. Ташаккули салоҳияти забонӣ дар ҷараёни таълими забонҳои хориҷӣ // Маводи конференсияи илмӣ-амалии байналмилалӣ бахшида ба татбиқи «Барномаи давлатии тақмили таълим ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030» ва эълон гардидани “Соли 2024 – Соли маърифати ҳуқуқӣ”. Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, 24 октябри соли 2024. – Душанбе, 2024. – С. 531-533
- [7-М]. Джумаева У.Р. Особенности профессиональной подготовки учителей иностранного языка // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи “Масъалаҳои мубрами илми филологӣ ва методикаи омӯзиши он дар давраи рушди инноватсионӣ”. МДТ “ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров”, 17-18 сентябри соли 2024. – Хучанд, Нури маърифат, 2024. – С. 414-417
- [8-М]. Джумаева У.Р. Формирование грамматической компетенции студентов в контексте межкультурной коммуникации // Сборник материалов III-й международной научно-практической конференции “Актуальные проблемы профессионально-педагогического образования”, Дагестанский государственный педагогический университет им. Р. Гамзатова. 25 ноября 2025 г. – Махачкала:ДГПУ, 2025. – С. 94-99. УДК 378, ББК74.58М34
- [9-М]. Джумаева У.Р. Пути формирования грамматической компетенции будущего учителя иностранного языка // XVII Всероссийская научно-практическая конференция (с международным участием) «Язык. Культура. Коммуникация» ФГБОУ ВО «Ульяновский государственный университет имени профессора С.А. Борисовой». – Ульяновск:УлГУ, 2026. – С.337-345. 81:1(04), ББК 81.0063я43

III. Маводи таълимӣ-методӣ:

- [10-М]. Корҳои беруназсинфӣ аз забони хориҷӣ / Абдуллоева М.А., Ҷумаева У.Р. // Китоби дарсӣ барои донишҷӯёни факултетҳои забонҳои хориҷӣ. – Хучанд: “Нури маърифат”, 2024. –136 с.

Ба автореферати диссертатсияи Ҷумазода Умеда Рабимкул тақризҳо аз ҷониби муҳаққиқони зерин ба унвони Шурои диссертатсионӣ ворид шудааст:

1. **Рӯзиева Лола Толибовна** – доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи забоншиносии умумӣ ва типологияи муқоисавӣ Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Хулосаи тақриз мусбат мебошад. Муқарриз чунин тавсия пешниҳод намудааст: Ба андешаи мо, дар оянда васеъ намудани доираи таҳқиқот тавассути муқоисаи самаранокии технологияи пешниҳодшуда дар муассисаҳои гуногуни таҳсилоти олӣ ва дар муҳити

бисёрзабона метавонад арзиши илмӣи онро боз ҳам ғанӣ гардонад.

2. Тоҷибоева Манзура Икромовна – номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи забони давлатӣ ва забонҳои хориҷии Донишқадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон. Хулосаи тақриз мусбат мебошад. Муқарриз чунин тавсия баён намудааст: Дар баробари арзёбии баланди таҳқиқот, ҳамчун пешниҳоди хусусияти тавсиявӣ дошта метавон иброз намуд, ки дар қорҳои минбаъдаи илмӣи муаллиф масъалаҳои истифодаи технологияҳои зехни сунӣ, муҳитҳои рақамӣи омӯзиш ва имкониятҳои платформаҳои интерактивӣ дар ташаккули салоҳияти грамматикӣи донишҷӯён метавонанд боз ҳам васеътар таҳқиқ қарда шаванд.

3. Негматова Муҳбираҳон Мирзохӯчаевна – номзади илмҳои педагогӣ, дотсент, мудири кафедраи забон ва адабиёти руси Донишгоҳи давлатӣи ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон. Тақриз мусбат мебошад, эрод надорад.

4. Рафибаева Насиба Исоевна – номзади илмҳои педагогӣ, мудири кафедраи забонҳои хориҷии МД “Донишқадаи байналмилалӣи Хучанд”-и МД “Донишгоҳи байналмилалӣи сайёҳӣ ва соҳибқорӣи Тоҷикистон”. Тақриз мусбат мебошад, ин тақриз низ эрод надорад.

Муқарризони беруна масъалаи таҳқиқшавандаро муҳим ва арзишманд ҳисобида, муаллифи диссертатсия Ҷумазода Умеда Рабимқулро барои дарёфти дараҷаи илмӣи номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3 – Педагогика (5.3.10.9 – Назария ва технологияи таълими забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ)) арзанда донистанд.

Интиҳоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар дар асоси хулосаи комиссияи экспертӣ ва қарори Шурои диссертатсионӣи 6Д.ҚОА-103 аз 13-уми июни соли 2026, №9, тибқи талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 (бо тағйири иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, №295) тасдиқ гардидааст, асоснок гардидааст.

Шурои диссертатсионӣ тибқи натиҷаи ҳимояи қушод қайд менамояд, ки таҳқиқоти диссертатсионӣи Ҷумазода Умеда Рабимқул ба баррасии масъалаи ташаккули салоҳияти грамматикӣи донишҷӯёни ихтисоси «Забони хориҷӣ» дар шароити муоширати байнифарҳангӣ бахшида шуда, ҳадафи он таҳия, аз ҷиҳати назариявӣ асоснок намудан ва татбиқи технологияи педагогӣ барои рушди қобилияти истифодаи дурусту мақсадноки воситаҳои грамматикӣи забони англисӣ дар фаъолияти воқеӣи муоширатӣ мебошад. Дар раванди таҳқиқот заминаҳои назариявӣ ва методологии масъала таҳлил гардида, амсилаи ташаккули салоҳияти грамматикӣи ва технологияи педагогӣи ба ҳамгироии ҷанбаҳои грамматикӣи, нутқӣ ва фарҳангӣ асосёфта

таҳия ва асоснок карда шуданд. Натиҷаҳои озмоиши таҷрибавӣ дар раванди таълими фанни «Грамматикаи амалии забони англисӣ» самаранокии технологияи пешниҳодшударо тасдиқ намуда, нишон доданд, ки истифодаи мақсадноки усулҳои фаъоли таълим, воситаҳои рақамӣ ва ташкили муҳити муоширати байнифарҳангӣ ба ташаккули салоҳияти грамматикӣ донишҷӯён ва баланд гардидани сатҳи омодагии касбии онҳо мусоидат менамояд.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот. Дар чараёни таҳқиқот мазмун ва сохтори салоҳияти грамматикӣ дар заминаи муоширати байнифарҳангӣ ҳамчун ҷузъи ҷудонопазири салоҳияти касбии омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ таҳлил ва асоснок карда шудааст; тавсифномаи омӯзгори муосири забони хориҷӣ, ки дар шароити муоширати байнифарҳангӣ бояд дорони салоҳияти грамматикӣ бошад, дар асоси таҳлили назариявӣ ва амалии фаъолияти омӯзгорон ва донишҷӯён таҳия шудааст; амсилаи ташаккули салоҳияти грамматикӣ омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ дар заминаи муоширати байнифарҳангӣ сохта шудааст, ки дар он омӯзиши грамматика бо унсурҳои фарҳангӣ ва муоширатӣ ҳамгиро гардидаанд; технологияи педагогӣ ташаккули салоҳияти грамматикӣ дар асоси муоширати байнифарҳангӣ бо истифода аз усулҳо ва воситаҳои таълимии инноватсионӣ таҳия ва мураттаб гардидааст; дар асоси санҷишҳои таҷрибавӣ самаранокии технологияи таҳияшуда исбот гардидааст.

Аҳаммияти назариявӣ таҳқиқот бо он асоснок шудааст, ки дар он: дар доираи таҳқиқот муқаррароти муайяни психологӣ ва педагогӣ ташаккули салоҳияти грамматикӣ омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ дар шароити муоширати байнифарҳангӣ мушаххас гардида, заминаҳои назариявӣ омӯхтани грамматика дар муҳити муоширати фарҳангӣ дар доираи равиши салоҳиятнокӣ таҳлил ва асоснок карда шудаанд.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки бо мақсади ташаккули салоҳияти грамматикӣ ҳамчун ҷузъи ҷудонопазири салоҳияти муоширатии омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ технологияи педагогӣ махсус таҳия гардид, ки он ба ташкили инноватсионӣ ва фарҳангмехвари раванди таълим дар аудиторияи донишҷӯёни тоҷикзабон таъя мекунад. Технологияи мазкур имконият медиҳад, ки донишҷӯён грамматикаро на танҳо ҳамчун низоми қоидаҳои забонӣ, балки ҳамчун воситаи муошират дар фазои гуногунфарҳангӣ аз худ намуда, қобилияти истифодаи донишҳои грамматикӣ ва малақаҳои дахлдорро дар раванди муоширати байнифарҳангӣ инкишоф диҳанд.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои диссертатсия. Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо воситаи истифодаи усулҳои назариявӣ ва таҷрибавӣ, ки бо мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот мувофиқат мекунанд, таъмин шудааст.

Таҳлилҳои сифатӣ ва миқдории раванди таълим, инчунин натиҷаҳои озмоиши таҷрибавии технологияи ба шароити воқеии таълим ва муҳити муоширати байнифарҳангӣ мутобикшуда самаранокии амсила ва технологияи пешниҳодшударо дар ташаккули салоҳияти грамматикӣ омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ тасдиқ намуданд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот дар интиҳоби мавзӯ, таҳия ва иҷрои нақшаи кори диссертатсионӣ, аз ҷумла, дар асоснокунӣ, гузоштани мақсад, вазифаҳо, муайян намудани мубрамиёт ва аҳамиятнокии он, таҳия ва татбиқи технология ба раванди таълими забони хориҷӣ инъикос мегардад.

Мутобикати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Муҳтавои таҳқиқоти рисолаи илмӣ ба шиносномаи ихтисоси ихтисоси 5.3 – Педагогика (5.3.10.9 – Назария ва технологияи таълими забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ)) мувофиқат мекунад.

Ҳангоми овоздиҳии пинҳонӣ Шурои диссертатсионӣ дар ҳайати 15 нафар, аз онҳо 11 нафар доктори илм, мутахассис аз рӯи ихтисоси самти диссертатсияи баррасишаванда 5 нафар, чунин натиҷагирӣ шуд:

тарafdори додани дараҷаи илмӣ - 15 нафар

муқобили додани дараҷаи илмӣ - нест

бюллетенҳои беъътибор - нест

Шурои диссертатсионӣ ба хулоса омад, ки диссертатсияи Ҷумазода Умеда Рабимқул дар мавзуи «Технологияи педагогии ташаккули салоҳияти грамматикӣ омӯзгори ояндаи забони хориҷӣ дар асоси муоширати байнифарҳангӣ» кори таҳқиқотии анҷомёфтаи илмиву тахассусӣ буда, ба талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 № 267 ва бо тағйири иловаҳо аз 26 июни соли 2023, №295 тасдиқ шудааст, комилан ҷавобгӯӣ мебошад ва ба довталаб Ҷумазода Умеда Рабимқул дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ дода шавад.

И.в. раиси Шурои диссертатсионии 6D. КОА-103

назди МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд

ба номи академик Бобочон Ғафуров»

доктори илмҳои педагогӣ,

профессор

Котиби илмии Шурои диссертатсионӣ

дотсент

Азизов Абдулатиф Абдуҳалимович

Камолова Муаззам Файзуллоевна